

Axşamdan bağda qalmışdılar deyə, xoruz banını eşidən kimi yuxudan oyanan Səfər tələsmədən əynini geyinib eyvana çıxdı. Hava işıqlı idi. Qolundakı saata baxdı, 8 tamam idi.

- Bu nə vaxtın banlamağıdır, ə..? Sən də mənim kimi qocalmısan deyəsən, bir şey gəlmir əlindən, elə boş-boş banlamağın var, - deyib, 5-10 toyuğun arasındakı tək xoruzu tərs-tərs süzdü. Başını buladı, təmiz havanı sinəsinə çəkib, gərmədi. İdman edirmiş kimi əl-qolunu oynatdı. Sonra bağa tərəf boylandı.

"Bu gün-sabah yaz gəlir, amma hələ də bağı bellətdirə bilməmişəm. Eh... bu devolvasiya imkan verir ki..." - öz-özünə mızıldandı. - "Ağaclar budanmalı, yerdə sürünən üzüm tənəkləri doğranmalıydı. Şənbə-bazar bağa gəlməklə də bağ-bağat olar? Bağda ki, ilin 12 ayı yaşamadın, o bağdan bağ olmaz. Qonşuluqda yaşayan Naibə arvadın nə vecinə, həyətin açarının birini vermişəm ona, güya kişinin qızı bağa baxır, səhər-səhər gəlib toyuqlara dən səpər, itin yeməyini verib, çıxıb gedir. Babalını yuya bilmərəm, amma əri Eynullanın saxladığı göyərçinlər də deyəsən mənim toyuqlarımın hesabına kef çəkir. Heç harda işləməyib, bütün gününü göyərçin uçurtmaqla keçirən Eynullada pul hardaydı ki, 50-yə qədər göyərçinə dən ala?! Dükandan hər ay it üçün aldığım iki kisə "Çappi" heç məni yandırmır, yenə arada həmr, axşamlar qapı-bacanı qoruyur, hamı da deyir, kişinin qapısında yekə bir nemes iti var. Yoxsa bu toyuqlar kimi, nə vaxt yumurta istəyirsən, Naibə arvad deyir yumurta yoxdur. "Bəs bunların yumurtaları necə olur?" soruşanda da deyir ki, onların yerləri soyuqdur, ona görə də yumurtlamırlar. Bəlkə də düz deyir, havalar doğrudan da soyuq keçir, fevral ayıdır da, bəs necə olmalıdır ki?"

Üşüdüyünü hiss edən Səfər tələsik evə girdi. Mətbəxə keçib iki stəkan su

LAX YUMURTA

içdi. Acqarına su içməyin şəkər xəstəliyinə xeyri olduğunu televizordan eşitmişdi, artıq neçə illər idi ki bu vərdiş ciddi əməl edirdi. Masanın üstündə olan dərmanların içindən acqarına içməli olduğu dərmanı tapıb, ağzına atdı. Səhər yeməyini yemək üçün dərmandan sonra ən azı 40 dəqiqə gözləməliydi, ona görə yenidən bağa düşmək qərarına gəldi. Əgər yatağından qalxırsa, yenidən uzanıb yata bilmirdi, həm də arvadının xorultusu buna imkan vermirdi. Zalım qızı elə bil tankdır, nəriltilsi otağı başına götürür. Sakitcə yataq otağına qayıtdı, ehmalca qapını açdı. Arvadını oyatmasın deyər, qapının arxasından asılmış köhnə kürkü götürüb sakitcə qapını örtüdü, pilləkəni düşərək, həyətə çıxdı. Kürkü əyninə taxdı, cibində olan idman papağını başına keçirtirdi. Belə havada bağda işləmək ləzzət eliyir, - deyib, əl damına tərəf getdi. Qapının ağzında divara söykədimiş bellərin yanından keçib, dəmir stolun üstündə olan bağ qayçıasını əlinə aldı, sonra nə fikirləşdisə, qayçıını yerinə qoydu. Divardan asılmış mişarı götürdü, öz-özünə "tənəkləri budamaq hələ tezdir, torpaq işi də ağırdır, belləmək mənlilik deyil, elə quru ağacları budasam, bəsimdir" deyib, mızıldanaraq damdan çıxdı. Ağacların içində quru ağac axtarmağa başladı. Gözünə ilk sataşan ərik ağacları oldu. 7 il bundan qabaq əkdirdi beş ərik ağacının beşi də qurmuşdu. Ağaclardan birinə yaxınlaşdı, əli ilə ağacın gövdəsinə toxundu, əzizləyirmiş kimi sığalladı. Başını buladı, barmağı gövdənin yuxarısından aşağıya doğru süzülən və ağacın buraxdığı, qatılmış balı xatırladan şirəyə bulaşdı. Təəssüf hissi ilə ağacı kəs-

mək üçün yerə oturdur və ürək ağrısı ilə mişarı gövdəyə dayayıb, kəsməyə başladı. Ağac quru olduğundan bu iş ona elə də çətin olmadı. Bir saat ərzində beş ağacın beşini də doğrayıb yerə yıxdı. Kəsilmiş ağacların yerində yeni ağaclar əkmək lazım gələcəyini düşünərək, xəyala daldı. Cibindən bir siqaret çıxarıb yandırdı və tüstünü acgözlüklə sinəsinə çəkdi. Kötüyün üstündə oturmaq istəyirdi ki, arvadının səsinə eşidib eyvana tərəf boylandı. Arvadı adyala bürünmüş halda evyandan onu səsləyirdi:

- A kişi, gəl səhər yeməyini ye, sonra işləyəsən.

Səfər yalnız özü eşidə biləcəyi sakit səslə:

- Gəlirəm, - deyib, ac olduğunu sanki indi hiss etdi və tələsmədən ayağa qalxdı. Yorulmuşdu deyəsən. Çoxdaniydi ki fiziki iş görmədiyindən qolları, kürəyi gızıldıydı. Tələsmədən bağdan çıxıb, əl damına tərəf getdi. Mişarı divardan asıb, damdan çıxdı. Toyuqların yanından keçəndə hinin içinə baxmaq istədi. Toyuqlar onu görcək təşvişlə ora-bura qaçırdılar. Səfər elə də böyük olmayan hinin içinə nəzər saldı. Yerə səpilmiş taxta ovuntularından gələn kəşif iy gözlərini açırdı. Çölə çıxmaq istəyirdi ki gözüne küncdə ağaran bir yumurta sataşdı. Əyilib yumurtanı götürdü, yumurta soyuq idi, cibinə qoyub, hindən çıxdı. Evə qalxıb, kürkünü soyundu, yumurtanı mətbəxdəki masanın üstünə qoydu və hamama keçib, əl-üzünü yuduqdan sonra mətbəxə qayıtdı. Arvadı masanın üstünə yağ, pendir düzmüş, çayı süzüb hazır qoymuşdu, özü isə sobanın üstündə çörək qızardırdı. Səfər isti çaydan bir qur-

tum içib, gətirdiyi yumurtanı arvadına göstərib dedi:

- Bu yumurtanı da qayqanağ elə.

- Bunu hardan aldın? Soyuducuda yumurtamız yox idi axı. Dünən axşam bağa gələndə gərək alaydın. Mən demədim, sən də ki heç yadına düşmədi.

- Əşi, dedim bəlkə öz toyuqlarımızın yumurtaları oldu da, amma elə bir dəneydi.

- Yaxşı, sən hələ çayını iç, çörəyini ye, mən də bu çörəkləri qızardım, sonra qayqanağı bişirərəm. Bir yumurtadan sənə nə olacaq ki?

Səfər dinmədi, isti çayını içməyə başladı.

- Kişi, bu soyuqda nə iş görürdün elə?

- Quru ağacları doğrayırdım.

- Aaa... ağaclarımız quruyub bəyəm? Hansı ağacları?

- Ərik ağaclarını.

Arvadı qızarmış çörəyi masanın üstünə qoyub, qızartmaq üçün yenidən çörək götürüb, isti demirin üstünə düzdü.

- A kişi, deməli bu il əriyimiz olma-yacaq? Heyf...

- Yox, olmayacaq...

Arvadı əsəbi halda deyindi:

- Əlbəttə, olmayacaq, belə getsə, bütün ağaclar quruyacaq. Sən bağa baxırsan ki? Fevral ayı bu gün-sabah qurtarı, amma bağ hələ də bellənməyib. Gərək bağa baxasan ki, bağ ola da.

Səfər əlini yellədi:

- Boş-boş danışma, ay arvad, bağı hər il sən belləyirdin bəyəm? Hər il pulunu verib, bellətdirmişəm də. Amma indi imkan yoxdur, devolvasiyanın bu vaxtda ehtiyat saxladığım beş-altı manat pulu xərcləməyə əlim gəlmir. İşləmirəm-eləmirəm, qoy görək başımıza nə iş gəlir. Bir də ki, bağı belləməklə deyil, Abşeron torpağında ərik ağacları ümumiyyətlə uzağı 8-9 il yaşayır, sonra quruyub gedir.

Arvadı qızarmış çörəyi masanın üstünə

nə qoyub, əri ilə üzübüz oturdur:

- Sənin dostların kimi.

Səfər əlindəki qızarmış isti çörəyin üstünə pendir qoyub, elə ağzına aparmaq istəyirdi ki, arvadının sözünü eşidib, əlini saxladı:

- Anladım, dostlarınızın bura nə dəxli var?

- Necə nə dəxli var? Demirsən ki, pulun yoxdur, əlin aşağıdır?

- Hə, nə olsun ki?..

Arvadı çaydan bir qurtum içərək, stəkani nəlbəkinin içinə qoydu:

- Sən işləyəndə, pulunu balta kəsməyəndə onlar səni axtarırdılar. İndi də sən onları axtar, dostların deyil? O olsun ki, çağır, gəlsinlər, bağı belləməyə sənə kömək eləsinlər. Mən də sizə qəşəng bir borş bişirərəm, ərik arağından içib işləyəsiz, iki günə belləyib qurtararsız...

Çörəyini ye, sonra zəng elə gəlsinlər, onsuz da hamısı sən kimi işsiz-gücsüz adamlardır.

- Boş-boş danışma, ay arvad. Nə deyim, deyim ki, durun gəlin, bağı belləyək?

- Hə, elə də denən. Bəs yayda zəng eləyən sən döyüldün ki, durun gəlin, arvad plov bişirib, yaxşı kabab çəkməmişəm? Gəlirdilər, halal xoşları olsun, yeyirdilər, ərik arağından içirdilər, hələ gedəndə də meyvələrdən qoyurdum, aparırdılar.

- Ay arvad, Eldar gəlib mənə bağ belləyəndir? Xəstə adamdır, şəkəri var, bu havada onu evdən heç kabab yeməyə də çıxartmaq olmaz. Yox, o, gələn deyil. İsrail isə iki gün bundan qabaq nəvələrini görmək üçün Qazağa gedib, yəqin ki bu tezləklə qayıtmaz.

- Teyyuba de, - bunu deyib, arvadı yumurtanı götürüb, ayağa qalxdı.

Səfər gülümsəyərək başını buladı:

-Yox, ay arvad, ona heç deyər bilmərəm. İki il bun-

dan qabaq məndən borc pul alıb. Çağırısam, yaxşı düşməz, deyəcək, pul borcluyam deyər qapısında işlədir. Mən də bunu özümə bağışlaya bilmərəm. Onunla gör neçə ildir dostluq edirik, həmişə bir yerdə ...

Bu vaxt əl telefonuna gələn zəng ona sözünü axıra qədər deməyə imkan vermədi. Zəng edən dostu Şamil idi. Ordanburdan danışdılar, Şamil ondan harda olduğunu soruşdu:

- Harda? Bağda neynirsən bu soyuqda? Yəqin ərik arağından tək vurub qızışırsan, hə? Beləsen də, çağırmasan ki, biz də gəlib qızısaq. Evdə adamın ürəyi danxır, nə qədər bu televizora baxmaq olar?

- Yox, ay Şamil, arağ yoxdur, ərik arağına axrınıcısını sənənlə kafedə qutub yeyəndə aşırırdıq? Dur gəl, arvad yaxşı bir boş bişirir. Əsl borş havasıdır ey, iki qardaş borşdan yeyirik, həm də bağı belləməyə mənə kömək edərsən. Gələndə də dükandan bir dənə də arağ alarsan, pulunu verəcəm. Gəlirsən?

Şamildən səs çıxmıdı. Bir-iki dəfə "alo, alo, mən səni eşitmirəm", - deyib, telefonu qapatdı. Arvadı əlindəki yumurtanı balaca kasanın qırağına vurub, qaba boşaltdı:

- Hə, nə oldu, Şamil gəlir?

- Deyəsən konturu qurtardı. Yox, gəlmir..

Sonra da çiyinlərini çəkərək, maraqla onu süzən arvadına günahkar kimi baxıb,

fikrli halda əlavə etdi:

- Bax, belə...

Arvadı da içində lax yumurta olan kasanı Səfərə göstərib, gülümsəyərək dedi:

- Bax, bu da belə...

Arif ƏRŞAD,
Yazıçı-publisist,
Prezident mükafatçısı